

7 груд. 2003 р. № 1490 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.portal.rada.gov.ua>.

15. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 24 квітня 2009 року «Про Стратегію міжнародної миротворчої діяльності України» : указ Президента України від 15 черв. 2009 р. № 435/2009 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.president.gov.ua>.

Надійшла до редколегії 18.11.2009

Анотації

Проаналізовано національне законодавство України, що регулює участь органів внутрішніх справ України в міжнародних миротворчих операціях ООН.

Проанализировано национальное законодательство, которое регулирует участие органов внутренних дел Украины в международных миротворческих операциях ООН.

National legislation that regulates participation of internal affairs agencies of Ukraine in UN international peace-keeping operations is analyzed.

УДК 351.74(477)

І. В. КРИЦАК,

ад'юнкт

Харківського національного університету внутрішніх справ

ТРАНСФОРМАЦІЯ ФУНКЦІЙ ДЕРЖАВИ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ФУНКЦІОНУВАННЯ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

Кожне соціальне явище є результатом численних соціальних взаємодій, що розвивається під впливом значної кількості внутрішніх та зовнішніх чинників. Держава не є винятком, оскільки вона «в жодному разі не є інертною, вона завжди діє, і діє при цьому дуже енергійно, тобто активне, діяльне начало є способом її існування» [1, с. 9]. На її виникнення, розвиток та функціонування впливають як процеси, що відбуваються всередині самого державного механізму, так і фактори, які корегують спрямованість її функцій, так би мовити, «ззовні», з боку інститутів громадянського суспільства.

Дослідження функцій держави є одним із традиційних напрямків теоретико-правового пошуку. У різні часи цьому питанню приділяли увагу такі науковці, як В. С. Афанасьєв, М. В. Баглай, Ф. Д. Байрамов, М. І. Байтін, А. І. Денисов, Л. І. Загайнов, А. С. Захаров, Л. І. Каск, Б. П. Курашвілі, Б. М. Лазарєв, Л. А. Морозова, І. С. Самощенко, М. В. Черноголовкін та багато інших. Але динаміка суспільних відносин вимагає постійного оновлення наукових уявлень про функціонування держави як суверенної організації громадянського суспільства.

Метою статті є дослідження закономірностей трансформації державних функцій відповідно до зміни сутності держави в умовах формування постіндустріального суспільства. Наукова новизна полягає в обґрунтуванні зміни функціональної спрямованості діяльності органів

внутрішніх справ у нових історичних умовах.

З моменту свого виникнення держава виконувала різноманітні функції, що мали як вузькокласове, так і загальносоціальне спрямування. С. Н. Єгоров зводить їх до двох основних: організацію придушення та організацію співіснування [2, с. 117]. На попередніх стадіях розвитку держави переважали функції, спрямовані на захист інтересів панівного класу. У той же час, функції держави є досить різноманітними й важко піддаються чіткому розмежуванню з класових позицій. Держава керує й охороняє; здійснює господарську діяльність, забезпечує потреби людей; веде пропаганду, виконуючи інформаційно-пошукову функцію у сфері науки; забезпечує захист громадян за кордоном; вирішує конфлікти судовим і позасудовим шляхом. Унаслідок цього відбувається природне ускладнення як функцій держави, так і органів, що забезпечують їх виконання [3, с. 132]. Функції держави є вкрай чутливими до сутнісних змін держави. Процес еволюції функцій держави, на думку В. Сердюка, сприймається як відображення результату діяльності державних владних інституцій та вказує на найбільш актуальні завдання держави і шляхи їх вирішення в конкретний період [4, с. 27].

У державності того або іншого суспільства зберігається спадковість функцій, але діє й механізм їх оновлення. На появу нових функцій впливають самоорганізаційні, суб'єктивні й навіть випадкові (синергетичні) процеси [1, с. 10].

Зміни, що поступово відбувалися в організації публічно-політичної влади суспільства, призвели й до теоретичного переосмислення функціонального призначення держави. З'являються теорії демократичної, правової, соціальної держави, держави загального благоденства тощо. Кожна з моделей ідеальної держави передбачає переорієнтацію державних функцій у напрямку їх постійного наближення до населення.

Наприклад, ідея правової держави зорієнтована на розширення прав і свобод громадян та обмеження зловживань з боку державної влади. Правова держава в результаті еволюційного розвитку трансформується з поліцейської, переборюючи і залишивши в минулому такі риси, як адміністративна сваволя, недбале ставлення до прав і свобод людини, безвідповідальність за свої дії [5, с. 76]. Австрійський учений кінця XIX ст. К. Лемайєр виділяв три невід'ємних елементи правової держави: участь громадян у формуванні волі держави у законодавчих установах; участь громадян у вирішенні державних завдань за допомогою самоврядування; адміністративна юстиція [6, с. 4]. Адміністративна юстиція передбачає можливість судового захисту законних інтересів громадян від свавільного і безконтрольного використання владних повноважень [7, с. 9]. Таким чином, у механізмі держави з'являються інститути, які забезпечують контроль за діяльністю самої держави.

Слід зазначити, що глобальні соціально-економічні та політичні процеси XX та початку XXI століть у цілому підтвердили теоретичну концепцію Д. Белла про доіндустріальне, індустріальне та постіндустріальне суспільство як стадії розвитку людської цивілізації [8]. За загальним визнанням прибічників концепції постіндустріального суспільства, найбільш фундаментальною ознакою останнього є переорієнтація виробництва зі створення матеріальних благ на генерування інформації та надання послуг у широкому сенсі цього слова.

Останній феномен, що одержав спочатку в англомовній, а потім і світовій науковій літературі назву *кастомізація* (від англ. customer – споживач), означає особливий, індивідуалізований підхід до задоволення потреб окремого клієнта й вважається ідеалом взаємодії за лінією «постачальник послуг – клієнт». Він є не тільки привабливим з етичних міркувань, але й вигідним економічно, оскільки забезпечує конкурентну перевагу завдяки створенню більш високої вартості (цінності) для клієнта [9, с. 107]. Дана концепція, що одержала назву «сервісна фабрика», поширюється, крім

сектора послуг, на будь-яку бізнес-діяльність, а застосування відповідних принципів і прийомів роботи розглядається як обумовлена конкуренцією необхідність, що часто називають сервісним імперативом [10]. Указаний імператив здійснює вплив на всі сфери суспільного життя, сервісний підхід в економіці поступово тягне за собою сервізацію публічно-політичних відносин. Слід нагадати, що ще Б. Кістяківський виділяв у системі прав і свобод людини право на позитивні послуги з боку держави [11, с. 84].

У юридичній літературі існує думка про те, що перехід у стадію постіндустріального суспільства вимагає нової конфігурації політичної влади. Так, французький дослідник Ж. Ф. Рішар вважає, що нова реальність стикається з вузькістю традиційних ієрархічних структур. Будь-які суспільні інститути – держави, уряди, відомства і служби, багатопрофільні установи та різноманітні асоціації мають тенденцію відтворення організаційної моделі, успадковану від індустріальної епохи. Але у часи складних та глибоких змін традиційні ієрархії демонструють свою неефективність, тому майбутнє належить мережевим організаціям, побудованим на горизонтальних зв'язках. Тому в наукових колах сьогодні широко дискутується ідея створення мережевої держави [12, с. 10].

На нашу думку, формування постіндустріального суспільства значно змінює конфігурацію державних функцій. Зокрема, воно полегшує практичну реалізацію концепції соціальної держави. Запропонована в умовах індустріального етапу розвитку цивілізації (20-ті рр. XX ст.), теорія соціальної держави вимагає активної позиції держави стосовно створення належних умов життя для своїх громадян, що перетворює публічно-політичну організацію громадянського суспільства на організацію сервісного спрямування. Наприклад, Л. С. Мамут вважає, що сутністю соціальної держави є її самозобов'язання надавати членам публічно-владно-організованого суспільства певні соціальні послуги [13]. Подібної думки дотримується також С. В. Морозова [14].

Функція надання послуг населенню найбільш наближена до соціальної функції держави, має з нею спільне коріння – створення сприятливих умов життєдіяльності громадян. Але соціальна функція більшою мірою опікується становищем малозабезпечених верств населення. Раніше функцію утримання непрацездатних членів суспільства виконували недержавні суб'єкти – церква, благочинні організації, організації громадського опікування,

товариства взаємодопомоги, цехового страхування тощо [15, с. 23]. Соціальна держава бере на себе тягар відповідальності за вказані прошарки суспільства, створюючи систему пільг, субсидій та пенсій у загальнонаціональному масштабі.

У юридичній літературі виділяється чотири моделі держав відповідно до організації надання публічних послуг: 1) соціалістична модель – держава фінансує і надає основні публічні послуги (у сфері охорони здоров'я, освіти, культури та спорту тощо) всім громадянам за однією схемою, володіє та управляє галузевими державними закладами; 2) ліберальна модель – галузевими державними закладами керують спеціально створені для того громадські органи, державою фінансуються лише окремі рівні допомоги, як правило, для мало-забезпечених верств населення; 3) консервативна модель – головний гравець на ринку послуг – страхові та посередницькі організації; 4) ринкова модель – приватний сектор фінансує всі заклади і установи, є їх власником і менеджером [16]. Утім, у реальному житті частіше ми маємо справу зі змішаними моделями «сервісних держав» – постачальників публічних послуг, які мають за мету створення безпечного та комфортного соціального середовища для своїх громадян. Важливою є думка С. Дегенхарта стосовно того, що характеристика держави як соціальної є результатом переходу від поняття ліберальної держави на позиції захисту слабких, забезпечення мінімуму матеріальної рівності. При визначенні держави як соціальної, вважає він, мають на увазі визначення мети держави, спрямоване на встановлення соціальної безпеки й соціальної справедливості [17, с. 151].

Слід погодитися також з В. Пастуховим, який підкреслює, що «соціальна держава» є антитезою «соціалістичної держави». Громадяни колишнього СРСР звикли бути пасивними одержувачами соціальних послуг, що надаються державою. Вони не привчені розглядати турботу про своє здоров'я, про навчання своїх дітей, про розмір своєї пенсії як щось таке, чим вони повинні займатися особисто протягом всього життя, беручи на себе індивідуальну відповідальність. На відміну від соціалістичної, соціальна держава є раціональною за своєю природою, вона покладається на активну участь особистості у власній долі [18, с. 66]. Саме з цих міркувань у західних наукових колах спостерігається неприйняття ідеї «держави благоденства» (welfare state). Деякі дослідники відхиляють її, заявляючи, що зайве благоденство

стосовно людини призводить до його економічної й політичної апатії. Вони пропонують інше формулювання: трудова держава, робоча держава або держава, яка сприяє праці (workfare state), яка забезпечує тільки інфраструктуру суспільства, основні потреби людини, а людина сама повинна піклуватися про себе і свою родину [19, с. 55]. Наприклад, ст. 41 Конституції Швейцарії 1999 р. у спеціальному розділі «Соціальні цілі» держави проголошує: «Усім надається соціальна допомога», – але ця ж стаття одночасно встановлює: «Усі несуть особисту відповідальність за себе й виявляють особисту ініціативу» [20].

Поглиблення сервісної спрямованості держави спостерігається в динаміці розвитку послуг, у їх насиченості кількісними та якісними показниками. Спочатку держава більшою мірою опікується забезпеченням належної реалізації обов'язків громадян. Наприклад, держава створює механізми, які полегшують подачу щорічних декларацій про доходи (в тому числі з використанням глобальної мережі інтернет), сплату податків, державного мита, реєстрацію транспорту тощо. Наступним етапом є створення умов для належної реалізації прав громадян. Реальність закріплених у законодавстві прав залежить не лише від їх процесуального забезпечення, але й від зручності їх реалізації, від того, скільки часу, фізичних та фінансових зусиль має докласти громадянин, щоб використати своє суб'єктивне право. Нарешті, третім етапом є забезпечення реалізації законних інтересів громадян. На відміну від суб'єктивного права, яке знаходить чітке нормативне закріплення та забезпечується обов'язком контрагента, законні інтереси у зв'язку зі своєю природою мають менший ступінь захищеності. Вони охоплюють собою домагання суб'єкта до досягнення певних благ, у яких він зацікавлений і які не суперечать закону. А. В. Малько та В. В. Субочев виділяють два аспекти законного інтересу: 1) кількість інтересів, що потребують законодавчого закріплення, набагато більша, ніж закріплених. Законодавець відстає, оскільки є безліч інтересів, які «жадають» визнання в праві, «лобіюють» право на своє існування в «гарантованому» вигляді. Ці інтереси можна назвати законними, якщо вони не суперечать сутності й принципам права; 2) законними інтересами можуть бути визнані й ті інтереси, які хоча й не закріплені в праві, але відповідають його «духу», відображаються за аналогією [21, с. 69–70]. Отже, держава, створюючи умови для належної реалізації законних

інтересів громадян, діє з випередженням законотворчої діяльності, яка перетворює вказані інтереси на права. Таким чином, держава демонструє пріоритети свого функціонування, свою спрямованість на створення своїм громадянам комфортного політико-правового середовища.

Що стосується України, то функція надання адміністративних (або управлінських) послуг була вперше передбачена Концепцією адміністративної реформи в Україні 1998 р., а самі управлінські послуги визначені в ній «як послуги з боку органів виконавчої влади, що є необхідною умовою реалізації прав і свобод громадян, зокрема, реєстрація, ліцензування, сертифікація тощо» [22, с. 11]. Але вітчизняні науковці стверджують, що мета «служіння» держави інтересам людини хоч і знайшла пряме текстуальне закріплення в Концепції адміністративної реформи, але поки що не стала панівною як у свідомості державних службовців, так і в практичній діяльності органів виконавчої влади [23, с. 86]. Ми погоджуємося з В. П. Тимощуком стосовно того, що українська практика використання категорії «послуги» щодо органів виконавчої влади не має майже нічого спільного з доктриною послуг у західному розумінні. В Україні фактичним мотивом впровадження категорії послуг стала потреба заробляння додаткових коштів органами виконавчої влади, державними установами та організаціями, тобто відбувається «комерціалізація» органів держави [24, с. 117–118]. Ідея надання державних послуг населенню на Заході має за мету покращення умов життя людей, а не отримання додаткових джерел надходжень до державного бюджету.

На відміну від європейського підходу, Україні бракує комплексності та послідовності реформування державного механізму задля забезпечення його сервісного спрямування. Позитивний досвід впровадження практики надання послуг населенню має переважно локальний характер. Наприклад, в Івано-Франківську для полегшення процедури започаткування підприємницької справи створено «єдині офіси» для підприємців. Громадянин може прийти сюди, здати документи і через певний строк отримати свідоцтво про реєстрацію його суб'єктом підприємницької діяльності, при цьому всі супутні реєстрації та повідомлення здійснюються всередині «єдиного офісу» через співпрацю представників різних органів та структурних підрозділів місцевого самоврядування та виконавчої влади. У результаті цього тривалість повної процедури

реєстрації суб'єктів підприємництва скоротилася майже вдвічі, а кількість візитів до органів влади – втричі [25, с. 8–9].

Усі вищенаведені зміни у функціональній спрямованості держави мають безпосередній вплив на діяльність державних органів і зокрема – органів внутрішніх справ. Діяльність міліції (поліції) нерозривно пов'язана з життєдіяльністю суспільства і держави, тому формування мети і пріоритетів її розвитку та вдосконалення її функціонування має відбуватися в межах загальноцивілізаційної системи координат. Ще Аристотель попереджав, що без необхідних органів держава не може існувати, а без органів, що відають порядком та пристойністю, вона не може бути добре керованою [26, с. 583]. Але на ранніх стадіях розвитку держави порядок встановлювався в інтересах панівних верств населення, охороняв обмежене коло осіб. Поліціювання тих часів визначається як «діяльність внутрішнього управління, за допомогою якої окремих осіб охороняють від безпеки, що їм погрожує, від оточуючих стихійних та особистих сил, вгамовуючи ці сили, встановлюючи їм межі» [27, с. 117]. Репресивний поліцейський апарат був зорієнтований на забезпечення сформульованого політиками правового порядку. Існував також державний попит і замовлення на засуджених злочинців (наприклад, на колодників, галерних веслярів), що також впливало на визначення методів роботи поліції. При цьому ефективність її діяльності оцінювалася за двома основними параметрами: кількість публічних розправ і ступінь насадженого серед населення страху перед державою, поліцією, судами [5, с. 540].

Але поступово, з розвитком громадянського суспільства та зміною сутності держави, трансформується і функціональна спрямованість органів правопорядку. Відомий поліцейст XIX ст. І. Є. Андреевський вважав, що «життя людини, розвиток її здібностей і можливість досягнення її людських цілей залежить від умов, між якими безпека й добробут посідають головне місце» [28, с. 4]. Сучасний російський дослідник Л. К. Кіикова підкреслює, що функції поліції обумовлені метою їх діяльності, якою є захист морально-правових цінностей суспільства [29, с. 12].

Таким чином, громадянське суспільство вбачає у правоохоронних органах, у першу чергу, інструмент захисту своїх законних інтересів, а отже, висуває до них дедалі вищі вимоги, сутність яких полягає в тому, що система органів внутрішніх справ в сучасних умовах повинна втілювати в собі риси не

каральної, а соціалізованої за характером моделі, спрямованої на ефективне обслуговування населення в правоохоронній сфері.

Підбиваючи підсумки, слід зауважити, що трансформація державних функцій сучасної держави відбувається в руслі загальних цивілізаційних процесів, які змінюють цільову

програму діяльності публічно-політичних інститутів, породжуючи їх сервісну спрямованість. Вказані зміни також приводять до переорієнтації функціонування органів внутрішніх справ та сприяють їх перетворенню на державну структуру надання правоохоронних послуг населенню.

Література

1. Байрамов Ф. Д. К вопросу о понятии «функции государства» / Ф. Д. Байрамов // История государства и права . – 2003 . – № 5. – С. 8–11.
2. Егоров С. Н. Аксиоматические основы теории права / Сергей Нестерович Егоров. – СПб. : Лексикон, 2001. – 272 с.
3. Жалинский А. Введение в немецкое право / А. Жалинский, А. Рерихт. – М. : Спарк, 2001. – 767 с.
4. Сердюк В. Еволюція функцій держави в процесі розвитку суспільства / Валентин Сердюк // Юридична Україна. – 2006. – № 12. – С. 21–27.
5. Адміністративна (поліцейська) діяльність органів внутрішніх справ: загальна частина / [Ю. І. Римаренко, С. М. Моїсєєв, В. І. Олефір та ін.]. – К. : КНТ, 2008. – 816 с.
6. Лемайер К. Административная юстиция. Понятие охраны субъективных прав в связи с развитием воззрений на государство / К. Лемайер ; пер. с нем. А. Э. Нольде. – СПб. : Сенат. Тип., 1905. – 215 с.
7. Хамаева Н. Ю. Административно–правовые споры: проблемы и способы их разрешения / Н. Ю. Хамаева // Государство и право. – 2006. – № 11. – С. 5–13.
8. Bell D. The Coming of Post-Industrial Society: A Venture of Social Forecasting / D. Bell. – New York: Basic Books, 1973. – 508 p.
9. Чернышев Б. Менеджмент в сервисной экономике: сущность и содержание / Борис Чернышев // Проблемы теории и практики управления. – 2004. – № 1. – С. 107–113.
10. Chase R. B. The Service Factory / R. B. Chase, D. A. Garvin // Harvard Business Review. – 1989. – № 4. – P. 61–69.
11. Кистьяковский Б. А. Философия и социология права / Б. А. Кистьяковский. – СПб. : РХГИ, 1998. – 800 с.
12. Мамут Л. С. «Сетевое государство»? / Л. С. Мамут // Государство и право. – 2005. – № 11. – С. 5–12.
13. Мамут Л. С. Социальное государство с точки зрения права / Л. С. Мамут // Государство и право. – 2001. – № 7. – С. 5–14.
14. Морозова Е. В. Оказание услуг как функция социального государства / Е. В. Морозова // Актуальные проблемы в области экономики, юриспруденции, маркетинга, менеджмента : материалы всерос. науч.–практич. конф. Ч. 2. – Ижевск : Политехникум, 2009. – С. 42–44.
15. Мачульская Е. Е. Социальный риск как объективная основа социального обеспечения / Е. Е. Мачульская // Вестник Московского Университета. – Сер.11. Право. – 1999. – № 1 – С. 23–30.
16. Венедиктова І. В. Юридична природа публічних послуг / І. В. Венедиктова // Вісник Харківського національного університету : зб. наук. праць. Серія : «Право». – 2009. – Вип. 1 (5). – С. 88–91.
17. Degenhart C. Staatsrecht I. (Staatszielbestimmungen, Staatsorgane, Staatsfunktionen). 14. Aufl. – Heidelberg : C.F. Müller, 1997. – 248 S.
18. Пастухов В. Конституционный формат социальной политики: ограничения и стимулы / В. Пастухов // Сравнительное конституционное обозрение. – 2008. – № 1. – С. 62–66.
19. Чиркин В. Е. Государство социального капитализма (перспективы для России) / В. Е. Чиркин // Государство и право. – 2005. – № 5. – С. 54–60.
20. Federal Constitution of the Swiss Confederation. – Geneva, 1999.
21. Малько А. В. Законные интересы как правовая категория / А. В. Малько, В. В. Субочев. – СПб. : Юрид. центр Пресс, 2004. – 359 с.
22. Концепція адміністративної реформи в Україні : ухвал. Рішенням Державної комісії з проведення в Україні адміністративної реформи від 25 берез. 1998 р. № 3/98. – К. : Державна комісія з проведення в Україні адміністративної реформи, 1998. – 62 с.
23. Чміленко Г. М. Адміністративні послуги в Україні / Г. М. Чміленко // Юридичний вісник. – 2005. – № 2. – С. 86–93.
24. Адміністративна процедура та адміністративні послуги. Зарубіжний досвід і пропозиції для України / [авт.–упоряд. В. П. Тимошук]. – К. : Факт, 2003. – 494 с.
25. Основні результати оцінки ефективності рішення про створення реєстраційної палати в місті Івано–Франківську // BIZPRO. – 2003. – № 10. – С. 8–9.
26. Аристотель. Политика / [пер. с древнегреч. С. А. Жебелева ; под общ. ред. А. И. Доважура] // Аристотель. Соч. в 4 т. Т.4. – М. : Мысль, 1983. – С. 375–643.
27. Тарасов И. Основные положения Лоренца фон Штейна по полицейскому праву в связи с его

учением об управлении / И. Тарасов. – К. : Унив. Тип., 1874. – 234 с.

28. Андреевский И. Е. Полицейское право Т. 1. Полиция безопасности. / И. Е. Андреевский. – 2-е изд., испр. и доп. – СПб. : Тип. Э. Праца, – 1874. – 666 с.

29. Киикова Л. К. Функции полиции и борьба с преступностью в конце XIX века / Л. К. Киикова // История государства и права. – 2007. – № 15. – С. 12–14.

Надійшла до редколегії 10.11.2009

Анотації

Досліджено закономірності трансформації функцій сучасної держави в умовах формування постіндустріального суспільства, що призводить до переорієнтації функціональної спрямованості органів внутрішніх справ України та сприяє їх перетворенню на державну структуру надання правоохоронних послуг населенню.

Исследованы закономерности трансформации функций современного государства в условиях формирования постиндустриального общества, что приводит к переориентации функциональной направленности органов внутренних дел Украины и способствует их превращению в государственную структуру предоставления правоохранительных услуг населению.

Regularity of modern state functions' transformation in the conditions of post-industrial society formation that leads to reorientation of functional direction of internal affairs agencies of Ukraine and favors their transformation into state structure of providing law enforcement services to public is researched.

УДК 351.741

О. В. ПАНАСЮК,

здобувач

Харківського національного університету внутрішніх справ

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАКОННОСТІ ТА ДИСЦИПЛІНИ В ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ: ПРОБЛЕМИ РОЗМЕЖУВАННЯ

Важливим чинником ефективності державного управління є дотримання вимог законності та дисципліни, уточненню сутності, загальних та спеціальних ознак (рис) яких і присвячено дану статтю. Не можна сказати, що проблема забезпечення законності та дисципліни в державному управлінні залишалася поза увагою вчених – їй присвячені наукові праці В. Б. Авер'янова, О. Ф. Андрійко, Ю. П. Битяка, В. М. Гаращука, Н. Р. Нижник, О. Ю. Оболенського, С. Г. Стеценка, В. В. Цветкова та інших адміністративістів, але не слід стверджувати й того, що вона знайшла своє остаточне вирішення. Зокрема, свідченням недостатньої наукової розробленості цієї тематики є наявність різних, а подекуди і протилежних законодавчих визначень та наукових тлумачень (розуміння, визначень) термінів «законність» та «дисципліна» що негативно відбивається на правозастосовчій діяльності під час виконання покладених на суб'єктів державного управління завдань, функцій та обов'язків і реалізації наданих їм повноважень, під час визначення способів (методів) та форм забезпечення законності й дисципліни, визначення виду та міри юридичної відповідальності за порушення передбачених законодавством вимог тощо.

Отже, **метою** даної статті є вдосконалення

теоретичних засад забезпечення законності та дисципліни в державному управлінні, у зв'язку з чим заплановано вирішити такі **завдання**: схарактеризувати сучасний стан наукової розробки питань забезпечення законності та дисципліни в державному управлінні, визначити її особливості; уточнити сутність таких категорій, як законність, дисципліна та інших, близьких до них за змістом понять; провести між ними розмежування.

Сучасний стан наукової розробки питань забезпечення законності та дисципліни в державному управлінні характеризується такими особливостями: значним впливом на розуміння цих категорій попередніх розробок представників радянської теорії державного управління та адміністративного права; зміною розуміння сутності та меж державного управління після законодавчого закріплення поділу державної влади на законодавчу, виконавчу та судову (ст. 6 Конституції України); ототожненням законності та дисципліни представниками сучасної школи як теорії права, так і державного управління та адміністративного права.

Важливість наукової розробки питань забезпечення законності та дисципліни в державному управлінні в сучасних умовах обумовлюється низьким рівнем правопорядку,